

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-599

3.7.2024

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Ikke informert om vann- og soppskader i bolig – fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede kontaktet rørlegger 10.2.23 i forbindelse med at det ble avdekket en vannlekkasje i den forsikrede boligen. Ifølge sakens politidokumenter møtte en rørlegger og en lærling fra rørleggerfirmaet på befaring samme dag, og bilder tatt av disse viste omfattende fukt- og muggskader i boligen. Sikrede kontaktet foretaket påfølgende dag for å tegne forsikring. Forsikringen trådte i kraft en drøy måned senere, og ti dager etter ble boligen totalskadet i en brann. Foretaket avslo erstatning og mente at sikrede svikaktig hadde brutt opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen ved å unnlate å fortelle om de omfattende skadene, jf. fal. § 4-2, jf. § 4-1. Sikrede klaget på avslaget og bestred at opplysningsplikten var brutt. Sikrede anførte at han selv hadde utbedret skadene og la ved bilder av boligen angivelig tatt etter utbedringen. Foretaket var av den oppfatning at disse bildene var tatt før vannskaden og sendte et nytt avslag begrunnet i uredelig brudd på opplysningsplikten, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede bestred igjen at opplysningsplikten var brutt, og viste blant annet til at han hadde flere vitner som kunne bekrefte at boligen var i god stand før brannen. Nemnda kom til at foretaket var uten ansvar for brannen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd, og viste blant annet til at sikredes opplysninger om at han hadde utbedret skadene før brannen, objektivt sett var uriktig.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes bygningsforsikring etter brann og spørsmål om foretaket er uten ansvar pga.

1. svikaktig brudd på opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-2, jf. § 4-1, og/eller
2. uredelig brudd på redegjøringsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede kontaktet 10.2.23 rørlegger da han oppdaget vannlekkasje i boligen. Ifølge fremlagte politidokumenter møtte en rørlegger og en lærling fra rørleggerfirmaet på befaring samme dag. Rørleggeren har sendt film fra befaringen til politiet. Det er inntatt stillbilder fra filmene i politidokumentene. Bildene viste omfattende fukt- og muggskader i boligen.

Sikrede kontaktet 11.2.23 foretaket med ønske om å tegne bygnings- og innboforsikring, tilsvarende den avtalen han tidligere hadde hatt hos foretaket. Foretaket har fremlagt lydopptak fra denne samtalen. Kunderådgiveren informerte at han måtte avvente til mandag for å kunne gi et tilbud, i påvente av svar fra en annen avdeling. Foretaket stilte ikke spørsmål vedrørende bygningens tilstand, og sikrede informerte heller ikke om den inntrufne skaden.

Kunderådgiveren ringte sikrede tilbake uken etter, med tilbud om forsikring. Sikrede aksepterte tilbudet, og foretaket sendte oppsigelse til sikredes daværende foretak. Forsikringen trådte i kraft 15.3.23. Foretaket har ikke opptak eller notater fra samtalen hvor sikrede ble tilbudt forsikring. I

forsikringsbeviset utstedt 16.2.23 fremgikk det at det ble avtalt superforsikring for bygning og innbo, og at bl.a. følgende forutsetning var tatt hensyn til i prisberegningen:

(...)

- Boligen er godt vedlikeholdt.

Boligen ble totalskadet i en brann 25.3.23. Politiets åsteds- og undersøkelsesrapport konkluderte med følgende brannårsak:

Brannårsaken er sannsynligvis elektrisk årsak i form av lysbue på/i kabel til elektrisk peis/varmeovn.

Politiet avhørte 29.3.23 rørleggeren som hadde befart boligen 10.2.23. Han forklarte at sikrede hadde kommet hjem dagen før befaringen, etter å ha vært borte i flere måneder, og at det var store skader i boligen. Rørleggeren forklarte at han ringte R., og at R. over telefonen estimerte at det ville koste kr to millioner å utbedre skadene. Politiet stilte rørleggeren spørsmål om hvilke forslag sikrede hadde til løsning på situasjonen:

Han hadde kommet med forslaget om å bare vaske det og ordne seg ny forsikring og dersom det da dukket opp mer mugg om det ble ny skade. Så var det og dersom han bare malte over og solgte det. Vitnet hadde prøvd å forklare at der måtte (sikrede) rive alt og så måtte han bygge på nytt og det koster sikker så og så mye. I alle fall en million.

(...)

(Sikrede) ble mer og mer oppgitt når det ikke var noen enkel løsning på det og da tullet han med at det var bare å tenne på det. Det var derfor vitnet reagerte nå. Vitnet trodde at (sikrede) bare tullet. (sikrede) sa at det var bare å tenne på det på en spøkefull måte. Han sa ikke "dette kommer jeg til å tenne på nei". Han sa "når det ikke var noe annet å gjøre så var det bare å tenne på det da". Vitnet hadde ikke trodd (sikrede) kom til å gjøre det. Han trodde det var spøkefullt og lo kanskje bar litt med.

Vitnet fikk aldri noe inntrykk av at (sikrede) kom til å tenne på huset.

(...)

Politiet ba rørleggeren om å si noe om hvordan det så ut i huset:

Det var mugg på tak og vegger og alt.

Det sto en vannsuger på gulvet i gangen. Det var en billig en fra biltema, det så ut som de hadde prøvd å suge opp noe vann.

Det sto vann i kjelleren. Vitnet ble bedt om å fortelle hva han mener med at det sto vann i kjelleren og fortalte da at det var et basseng der på fem centimeter. Det var kanskje en sluk der eller noe som hadde tatt unna det verste. Det var sikkert ikke sluk i det rommet med vann.

Huset bar preg av at det hadde vært vått der lenge. Vitnet vil tro at det hadde fryst der allerede den første kalde perioden på vinteren. Spruten hadde sikkert stått i to måneder, men dette vet han ikke.

Det blir mange liter når det har skjedd på tre forskjellige rom. Vitnet ble spurt om hvilke rom som var verst og svarte at det var egentlig hele etasjen. Hele første etasjen og nedover. Kjøkken og stue og soverommet og alle gulvene og slikt.

(...)

Vitnet har fortalt at de har sett mugg og slikt der. Han sa at det vistes godt. Han ble spurt om hvordan det er han ser det. Det var svarte flekker på veggen. Det var som dalmantinervegger.

Vitnet ble spurt om det var svarte flekker på andre steder enn veggene. Det var svarte flekker på vegger og tak. Gulvet liknet på bølgeblikk og var inntrukket. Det var slik at skjøtene hadde trukket vann. Flere steder de trakk så hørte de at det ble en skvulpelyd så det sto vann under.

Taket på badet hang ned. Det var takess.

(...)

At alt av vinduer sto åpne ble kanskje feil og si, men alle vinduer på våtrom sto åpne. Det var veldig kaldt der inne så det var en del vinduer som sto åpne.

(...)

Politiet stilte videre spørsmål vedrørende forsikringen:

Vitnet fortalte at (sikrede) hadde forsikring før han dro på feire, men han hadde ikke betalt imens han hadde vært borte.

Vitnet tror gjensidige fortalte at de hadde et rart kundebilde av (sikrede). Mer enn det kunne de ikke fortelle vitnet. Vitnet vil tro at det kanskje er fordi han ikke hadde betalt regningene.

Vitnet sa at (sikrede) hadde hatt forsikring. Om det var husforsikring eller innboforsikring er vitnet usikker på. Han hadde hatt forsikring, men han hadde ikke det da vitnet var der.

Vitnet er ikke sikker på om han tegnet forsikring eller om han fikk et tilbud, men (sikrede) sa i alle fall at han hadde ordnet det.

(...)

Vitnet tror at (sikrede) tegnet forsikring imens han var der. Vitnet vet ikke hvem dette var med.

(...)

(sikrede) hadde sagt til vitnet at han hadde fått ordnet husforsikring. Dette er noe (sikrede) har fortalt vitnet. Vitnet har ikke hørt denne samtalen fordi (sikrede) sto ute. Kanskje han snakket litt rundt den skaden, men han ordnet det selv.

Alle de andre samtalene der (sikrede) skulle forklare hva som hadde skjedd og om han hadde forsikring, der snakket vitnet med de. Vitnet snakket ikke med de da han tegnet forsikring.

Foretakets utreder avholdt samtale med sikrede 9.11.23. Sikredes advokat var til stede under samtalen. Foretaket har fremlagt lydopptak fra samtalen, i tillegg til et transkribert referat. Sikrede forklarte til utreder at han hadde skiftet flere dører i huset etter at han overtok det, samt at han hadde fått skiftet tre kraner. Sikrede hadde fått hjelp av håndverkere til sistnevnte arbeider, men husket ikke tidspunktet for dette. Videre viste sikrede til at håndverkerne også hadde fikset "litt vannskader". Han forklarte at han selv gjorde en del arbeider etter vannskaden, ved å skifte dører og vaske. Arbeidene hadde tatt en hel uke. Sikrede forklarte at en nabo hadde holdt noe tilsyn med huset og hjalp til i forbindelse med utleie. Det var hun som hadde varslet sikrede om vannskaden.

Utreder stilte sikrede spørsmål om han holdt på å tørke opp vann idet han tegnet forsikring i foretaket, hvilket sikrede svarte benektende:

Det var alt bra. Eh... ikke så... så bra, men jeg hadde noe planlagt å gjøre. Så... men det var egentlig...eh... eh... jeg tror [uhørlig 01:09:32]... eh ja. Eh... fint og pent... som... som... ikke sånn som før, men, ja. Det var bra for meg. Fordi [Uhørlig 01:09:39].Ingenting som var ikke bra.

Sikrede ble deretter stilt spørsmål om når han kontaktet foretaket etter opptørkingen:

Mmm. Det var etter... [sukker]. Ja, husker ikke, men det var kanskje to måneder etter... eller en måned. Egentlig du sier om datoer jeg må være ærlig at jeg husker ikke. Men det kan være to... en måned... tre måneder.

Utreder stilte spørsmål ved hvorfor sikrede ikke informerte om de skadene som rørleggeren beskrev som store råde- og muggskader, hvorav sikrede svarte:

Fordi det gikk vekk? Hvordan skal dem komme og si. Jeg skal si, jeg hadde skade som jeg fiksa.

[Ler]. Jeg vet ikke hva du mener med...

Utreder stilte så spørsmål ved om sikrede tok bilder eller hadde dokumentasjon på utbedringene. Sikrede svarte at han var usikker, og at han kunne undersøke det.

Utreder kontaktet sikredes nabo påfølgende dag. Foretaket har fremlagt et transkribert referat fra samtalen. Naboen forklarte at hun hadde hatt nøkler til sikredes hus fra september 2022 til midten av januar 2023. Hun forklarte at det var to eller tre stykker som hadde leid boligen før jul, men at det ikke hadde vært noe utleie etter jul. Hun forklarte at sikrede hadde vært innom boligen i november:

Og etter det så var det jo egentlig ikke noe utleie, tror ikke jeg, nei. Så det var jo ikke egentlig noe utenom at jeg sjekket at huset sto der og...

(...)

..sånn. Så jeg var jo ikke inne i huset.

Videre forklarte naboen at hun var inne i boligen 9.2.23 for å sette på varmeovner i huset, siden sikrede skulle komme hjem den dagen. Hun oppdaget da vannskader i boligen:

Nei, altså det sto jo ut fra... jeg.. altså sånn... jeg skjønnte.... det var jo bare litt vann ved inngangspartiet. Men så hørte jeg jo at det sto jo ut vann fra den vasken på...eh... i gangen,. Og så vasken inne på badet.

(...)

Da gikk jeg bare akkurat... da så jeg bare akkurat i gangen. Og så på en måte gikk jeg ned for å se om... om det gikk an å skru av vannet. Men altså jeg fikk jo ikke tak i ham. For jeg prøvde jo å få tak i ham. På grunn av... For jeg trodde jo han hadde skrudd av da han var her sist gang siden han ikke skulle leie ut huset mer. Og da tenker jeg og at når du reiser på tur så skrur du av vannet.

Naboen forklarte at det ikke var vannskader i boligen da hun var der 6.2.23. Utreder stilte spørsmål om naboen var inne i hele huset på dette tidspunktet, hvorav naboen svarte:

Nei, jeg var bare sånn rett innenfor. Og på en måte sjekket... med... for da sjekket jeg liksom på kjøkkenet med rørende der, og så på badet, sant.

Foretaket besluttet 24.11.23 å avslå erstatning på grunn av svikaktig brudd på opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen, jf. fal. § 4-2, jf. § 4-1. Foretaket anførte at sikrede hadde brutt den selvstendige opplysningsplikten, ved å unnlate å opplyse om de omfattende vannskadene. Subsidiært mente foretaket at opplysningsplikten var forsømt, og at sikrede var mer enn lite å laste. Erstatningen kunne derfor uansett avkortes med 100 %. Atter subsidiært viste foretaket til unntaket "For bygning/bygningsdel/komponent som står foran planlagt eller åpenbart nødvendig utskifting, riving eller oppussing, er erstatning begrenset til bygningens brukbare materialer før skade. Rivningsutgifter som ville påløpt uavhengig av skaden, erstattes ikke".

Foretaket besluttet 27.11.23 å si opp forsikringsavtalen, jf. fal. § 4-3. Oppsigelsen ble sendt rekommandert, men kom etter det opplyste i retur den 8.1.24. Brevet skal da ha blitt sendt i ordinær brevpost, men også dette brevet kom i retur 2.2.24 pga. ukjent adresse. Foretaket sendte deretter et nytt rekommandert brev til sikredes folkeregistrerte adresse. Brevet kom i retur den 6.3.24 som ikke hentet. Foretaket sendte deretter brevet per ordinær brevpost. Foretaket opplyser at det ikke har mottatt dette brevet i retur.

Sikrede klaget på avslaget 28.11.23 til foretakets kundeombud, hvor han bestred at opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen var brutt. Klagen inneholdt flere bilder av boligen, hvor sikrede hadde sammenstilt bilder for å sammenligne boligens tilstand fra da rørleggeren var i boligen, og etter hans utbedring av skadene.

Foretakets utreder ba sikrede oversende bildene som egne filer, hvilket sikrede gjorde, med unntak av et bilde av vaskerommet.

Foretaket sendte et nytt avslag 19.12.23, begrunnet i uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket anførte at bildene inntatt i sikredes klage, ikke

kunne vært tatt i tidsrommet mellom vannskaden og brannen. Værdata viste at det var snø i området hvor boligen lå fra tidspunktet sikrede tegnet forsikring, og frem til brannen. Det var imidlertid ikke tegn til snø på bildene som angivelig skulle være tatt etter vannskaden. Sikrede hadde dessuten beskrevet boligen som uten skader på tegningstidspunktet. Foretaket mente sikrede bevisst hadde gitt uriktige opplysninger i et forsøk på å oppnå en uberettiget erstatning. Avslaget var adressert til sikredes folkeregistrerte adresse og ble sendt rekommandert. Etter det opplyste ble avslaget også sendt per e-post.

Foretaket ba M. om å vurdere skadene på bakgrunn av rørleggerens filmer, samt vurdere hvordan slike skader kunne utbedres. M. vurderte i sin rapport datert 6.2.24 blant annet at "[f]uktbelastningen har pågått over tid, trolig flere måneder". Det fremgikk videre av rapporten at vått treverk normalt kan beholdes etter uttørking og eventuell fjerning av påvekst av muggsopp, og at en naturlig uttørking av en bunnsvill anslagsvis vil kunne ta tre–fire måneder.

Sikrede krever erstatning for skadene boligen ble påført som følge av brannen og avviser at han svikaktig har brutt sin opplysningsplikt ved avtaleinngåelsen eller i skadeoppgjøret.

Huset var uten skader da sikrede tegnet forsikringen. Sikrede utbedret selv skadene etter vannlekkasjen og har ikke bedt om at foretaket dekker disse kostnadene. Rørleggeren har overdrevet skadeomfanget overfor politiet. Det er flere vitner som kan bekrefte at huset var i god stand før brannen. Rørleggeren har ikke vært i boligen etter at skadene ble utbedret.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede svikaktig har brutt opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen, jf. fal. § 4-2, jf. § 4-1. Foretaket har derfor også rett til å si opp forsikringsavtalen, jf. fal. § 4-3.

Sikrede skulle av eget tiltak ha gitt opplysninger om særlige forhold han måtte forstå ville være av vesentlig betydning for foretakets vurdering av risikoen. Sikrede unnlot å opplyse om at boligen hadde omfattende vann- og muggskader på tegningstidspunktet, som var anslått å koste ca. kr 2 000 000 å utbedre. Dersom sikrede hadde gitt korrekte opplysninger om boligens tilstand, ville foretaket kun tilbudt en basisforsikring som blant annet har unntak for sopp- og råteskader. Sikrede må ha forstått dette, og har dermed svikaktig brutt opplysningsplikten.

Sikrede har uansett uredelig brutt opplysningsplikten i skadeoppgjøret, og foretaket er derfor uten ansvar etter fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede har sendt bilder som angivelig skal vise boligen uten skader etter vannskaden. Bildene må imidlertid være tatt på et langt tidligere tidspunkt. Sikrede har forsøkt å fremstille boligen i en langt bedre tilstand i et forsøk på å oppnå en uberettiget erstatning.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar pga.

1. svikaktig brudd på opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-2, jf. § 4-1, og/eller
2. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Nemnda ser først på spørsmålet om det foreligger uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende.

Det første spørsmålet er om sikrede ga gale opplysninger under skadeoppgjøret. Foretaket avsto 24.11.23 sikredes erstatningskrav begrunnet med svikaktig brudd på opplysningsplikten. Sikrede klaget til foretaket 28.11.23. Vedlagt klagen var bilder tatt av rørleggeren under befaring, og bilder sikrede forklarte han tok selv etter at han hadde vasket, tørket og malt. Hans egne bilder viser ikke tegn til fukt- eller soppskader.

M. har følgende beskrivelse av skadene som vises på bildet rørleggeren tok av trappen ned til kjelleren:

Meget omfattende påvekst av muggsopp på vegg i kjellertrappa. Det nedre, mørke feltet på veggplaten er trolig en fuktskjold som skyldes at platen er direkte oppfuktet av vann.

Sikrede har vedlagt et bilde med følgende beskrivelse:

Bildet tatt av meg viser at den ble tørket og helt fint !

Sikredes bilde viser en veggplate tilsynelatende uten skader. M. har vurdert sammenstillingen slik:

Tidsrommet mellom de to bildene er 4,5 uker. Med hensyn til den omfattende oppfuktingen, er det trolig at selve skilleveggen og etasjeskillet bak veggplatene var oppfuktet med fritt vann. Vår erfaring er at det ikke er mulig å oppnå en uttørking av denne konstruksjonen i løpet av 4,5 uker med naturlig, passiv uttørking – selv ikke ved romtemperatur. Vi antar derfor at det fremdeles var vått i konstruksjonene den 14. mars 2023.

På det venstre bildet er det i tillegg til den omfattende påveksten av muggsopp, en kraftig misfarging på nedre del av veggplatene. Vi vurderer at denne misfargingen skyldes at veggplatene var våte av fritt vann i dette området. Fuktskjolden som dannes ved en slik oppfukting skyldes både at platene var våte og at de var misfarget av forurenset lekkasjevann (av sot, støv mm.). Slik misfarging blir ikke borte ved uttørking av platen. På det høyre bildet, som er angitt til å være tatt 14. mars 2023, er det ikke noen synlig tegn til noen misfarging. Dette er overraskende siden det pleier å være vanskelig å fjerne slik misfarging i ettertid ved en vanlig overflaterengjøring.

Ved oppfukting av trefiberplater kan de lett swelle på grunn av at vannet trekker inn i vedfibrene. En slik dimensjonsendring pleier ikke å bli borte ved uttørking. På grunn av at bildet til venstre er tatt fra en film og det er dårlig belysning, er det ikke mulig å se om platene har noen svelling, men det er i hvert fall ikke noen tegn til svelling av veggplatene på det høyre bildet. Dette er uvanlig med tanke på den fuktbelastningen som platene har vært utsatt for.

På bakgrunn av denne vurderingen fremstår det som lite sannsynlig at sikrede skal ha klart å vaske og tørke vekk muggsopp- og fuktskadene. Selv om bildene er tatt fra noe ulike vinkler og er noe utydelige, fremstår trappetrinnene som mer slitt på bildet tatt 10.2.23, enn det som skal være tatt 14.3.23. Dette støtter at sistnevnte bilde er tatt før 10.2.23. Opplysningen om at bildet er tatt etter 10.2.23 er i så fall objektivt sett uriktig.

Sikrede vedla videre et bilde av vaskerommet med følgende beskrivelse:

Denne bildet jeg tatt av meg før brann med noen dager !

Nemnda forstår det slik at dette ikke er originalbilde, slik at det ikke foreligger opplysninger om bildets metadata. Bildet viser utsyn fra totalt tre vinduer. Det er ikke tegn til snø på bildet. De fremlagte værdedataene tilsier at det har vært snø i området hvor boligen ligger fra tidspunktet sikrede tegnet forsikring og frem til branntidspunktet 25.3.23. Det er imidlertid ikke mulig å se bakken på disse bildene. Selv om det ikke er antydning til snø i trærne på bildene, mener nemnda det ikke kan utelukkes at det var snø på bakken.

Sikredes nabo har forklart at det ikke var vannskader i boligen 6.2.23. Denne forklaringen er ikke i samsvar med M.s vurdering av utviklingstid. Det fremstår også som lite sannsynlig at de omfattende muggskadene skal ha utviklet seg kun i løpet av få dager. Naboen har også forklart at hun kun var rett innenfor i boligen. Nemnda mener derfor at denne forklaringen må tillegges mindre vekt som dokumentasjon for boligens tilstand.

Sikrede opplyste videre bl.a. følgende i klagen til foretaket:

Jeg har ikke noe sopp da jeg har ringt dere !!! Huset var helt vedlikeholdt ! og jeg har sendt bilder av hus tilstand 15-11-2023 via mail (...) Jeg har aldri ba eller lurt om å få dere å fikse skaden da jeg fikset og betalt av meg selv !

I perioden jeg fått vannskade har jeg en person som hjulpet meg og dere kan spørre naboen min om ! Han så skaden og han hjulpet meg å male, skifte og vaske huset og han så at huset var i kjempe god stand etter at masse ting ble skiftet og vasket!

Sikrede uttalte her at det ikke var "noe sopp" da han ringte foretaket, og at huset "var helt vedlikeholdt". Bilder tatt fire–fem uker etter avtaleinngåelsen dokumenterer ikke boligens tilstand da avtalen ble inngått. Bildene fra rørleggeren tatt på befaring 10.2.23 viser omfattende fukt- og muggskader i boligen. Sikrede kontaktet foretaket 11.2.23 for tegning av forsikring. Nemnda forstår beskrivelsen av skadene slik at det ikke ville være mulig å reparere dem på en dag. Formuleringen om "ikke noe sopp" og "helt vedlikeholdt" må derfor objektivt sett være gale.

Det neste spørsmålet er om sikrede "bevisst" ga gale opplysninger, dvs. om han var klar over at opplysningene var gale. Sikrede ga disse opplysningene for å imøtegå foretakets avslag begrunnet med at han svikaktig hadde brutt opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen ved å unnlate å opplyse om vann- og soppskadene. Ut fra dette mener nemnda det må legges til grunn at de uriktige opplysningene ble gitt bevisst.

Sikrede ga de gale opplysningene for å imøtegå et avslag på forsikring begrunnet med svikaktig brudd på opplysningsplikten. Det er derfor klart at opplysningene kunne gi ham en erstatning han ikke hadde krav på.

Det siste spørsmålet er om sikrede "måtte forstå" dette. I HR-2024-989-A uttaler Høyesterett i avsnitt 39:

Det sikrede "må forstå", er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Det er ikke opplyst om noe som kan gi en annen forklaring på de uriktige opplysningene enn at sikrede ønsket en erstatning han ikke hadde krav på.

Foretaket er etter dette uten ansvar for brannen på grunn av uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Det følger av fal. § 8-1 fjerde ledd at sikrede ved brudd på redegjøringsplikten mister ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Det betyr at han også mister kravet under innboforsikringen som følge av samme hendelse, dvs. brannen.

Det følger videre av fal. § 8-1 fjerde ledd annet punktum at sikrede "kan" ha krav på delvis erstatning dersom forholdet "bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner". Formuleringen "kan" betyr at bestemmelsen ikke gir sikrede noe krav på erstatning selv om vilkårene er oppfylt. Ifølge Ot.prp. nr. 49 (1988-89) s. 89 er det kun i de tilfeller hvor fullstendig bortfall av erstatning fremstår som klart urimelig at delvis erstatning kan gis. Forarbeidene understreker at bestemmelsen er gitt av hensyn til personer som er økonomisk avhengig av sikrede og ikke av hensyn til sikrede selv. Det følger Rt. 1999 s. 647 at det dreier seg om en snever unntaksbestemmelse, jf. også FinKN 2021-1077 og 2022-623.

Boligen er totalskadet. Et fullstendig bortfall av erstatningen vil åpenbart ramme sikrede hardt økonomisk. Nemnda forstår det slik at sikrede har en forsørgerbyrde for et barn. Foretaket har etter det opplyste allerede utbetalt kr 130 000 i erstatning i husleietap og forskudd under innboforsikringen, og dette er ikke krevd tilbakebetalt. Selv om man skulle kommet til at ett av alternativene for delvis erstatning skulle være oppfylt, er det ikke grunnlag for å tilkjenne sikrede større erstatning enn den foretaket allerede har utbetalt.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).